

جلسه هفتم

عول چیست؟

عول در اصطلاح عبارت است از توزیع کسری میان ترکه که به علت زیاده سهام نسبت به آن حاصل شده است، به نسبت مساوی میان همه ورثه.

مثلاً وقتی مجموع سهام ورثه به هشت هفتم می رسد، یعنی یک هفتم بیش از ترکه، در چنین موردی اهل سنت بر فریضه می افزایند تا مقدار کمبود میان همه ورثه به نسبت تقسیم شود و این را عول می نامند که نزد شیعه باطل است و نقص را بر پدر، دختر و دختران و خواهران ابوینی یا خواهران ابی وارد می شود (و بر زوج و زوجه وارد نمی آید).

مثال:

اگر ورثه عبارت باشند از زوج، پدر و مادر و دو دختر، مجموع سهام آنان می شود: $1 + \frac{3}{12}$ که $\frac{3}{12}$ بیشتر است.

$$\text{زیرا سهام آنها عبارت است از: } \frac{1}{4} + \frac{1}{6} + \frac{1}{6} + \frac{2}{3} = \frac{3+2+2+8}{12} = \frac{15}{12}$$

روش هر سنت:

نقصان را بر همه وارد می کنند. پس مخرج را نیز ۱۵ قرار می دهند و به هر فرد بنابر سهمشان به عدد ۱۵ می دهند. یعنی به زوج $\frac{3}{15}$ و به دو دختر $\frac{8}{15}$ و هر کدام از پدر و مادر را $\frac{2}{15}$ می دهند.

روش شیعه

کسری را بر سهم دو دختر وارد کرده و به جای $\frac{8}{12}$ به آنها $\frac{5}{12}$ می دهند.

معانی عول:

۱. میل زیاد.

۲. زیاد بودن نانخور

۳. غالب شدن

۴. بالا رفتن (عالت الناقه ذنبا: شتر دمش را بلند کرد)

وارث از چند حالت خارج نیست:

